



CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA



НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА



Pr. 424
16.10.20
CSN

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-6832 din 30.10.2020

La nr. 424 din 16.10.2020

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic (art.4 și art.7).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
B.D.P. Nr.	2431
"03"	11 2020
Ora	

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that this is crucial for ensuring the integrity of the financial statements and for providing a clear audit trail. The text also mentions that proper record-keeping is essential for identifying and correcting errors in a timely manner.

2. The second part of the document focuses on the role of internal controls in preventing fraud and misstatements. It highlights that a strong internal control system is necessary to ensure that all transactions are properly authorized, recorded, and reviewed. The text also notes that internal controls should be designed to be cost-effective and to provide a reasonable level of assurance.

3. The third part of the document discusses the importance of segregation of duties. It explains that this is a key principle of internal control that helps to reduce the risk of errors and fraud. The text also mentions that segregation of duties should be implemented in a way that is practical and does not create unnecessary inefficiencies.

4. The fourth part of the document discusses the importance of regular monitoring and evaluation of internal controls. It notes that internal controls should be reviewed periodically to ensure that they are still effective and relevant. The text also mentions that any changes in the business environment or in the internal control system should be reflected in the monitoring and evaluation process.

5. The fifth part of the document discusses the importance of communication and training. It explains that all employees should be aware of the internal control system and should be trained on their responsibilities. The text also notes that management should communicate the importance of internal controls and the consequences of non-compliance.



RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6910 din 30.10.2020

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic (art.4 și art.7)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova la compartimentul Procesul legislativ/Proiecte de acte legislative, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul la proiectul prenotat al părților interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă se menționează că „*proiectul actului normativ a fost elaborat în scopul promovării serviciilor publice electronice și creării condițiilor mai favorabile și mai accesibile prin oferirea posibilităților de obținere a semnăturilor electronice prin diferite instrumente accesibile tuturor cetățenilor*”.

Modificările propuse „oferă posibilitatea titularului certificatului cheii publice de a păstra cheia privată la prestatorul de servicii de certificare”.

Astfel, se propune ca „*cheia privată să poată fi păstrată la prestatorul de servicii de certificare cu acordul titularului și utilizată de către prestator prin intermediul dispozitivului securizat de creare a semnăturii electronice la solicitarea exclusivă a titularului*”.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Potrivit autorului, proiectul este elaborat „în scopul promovării serviciilor publice electronice și creării condițiilor mai favorabile și mai accesibile prin oferirea posibilităților de obținere a semnăturilor electronice prin diferite instrumente accesibile tuturor cetățenilor”.

Totuși, considerăm că proiectul urmează să fie corelat cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE în vederea armonizării legislației naționale cu normele comunitare.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului, evidențiază elementele noi și finalitățile urmărite prin promovarea proiectului.

Examinând conținutul notei informative a proiectului supus expertizei se constată că aceasta întrunește condițiile menționate în art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Cu toate acestea, deși autorul menționează doar beneficiile proiectului, acesta nu face o analiză ex-ante a impactului proiectului urmare a aprobării. Totodată, în nota informativă nu sunt regăsite informații care ar stabili conformitatea proiectului cu standardele europene în domeniu și dacă prevederile din proiect sunt conforme acestora.

În această ordine de idei menționăm că în prezent se află în proces de avizare și consultare publică

proiectul legii privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere, proiect înregistrat cu număr unic 480/SIS/2020, care este elaborat de către Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, în calitate de organ competent, responsabil de elaborarea și promovarea politicii de stat și de exercitarea controlului în domeniul aplicării tuturor tipurilor de semnături electronice.

Proiectul urmărește alinierea legislației naționale în domeniul semnăturii electronice la normele europene.

Astfel, proiectul urmărește realizarea armonizării legislației naționale cu Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE. În acest sens, autorul a întocmit și Tabelul de concordanță care a fost elaborat și completat conform propunerilor Centrului de armonizare a legislației și remis împreună cu proiectul actului normativ. În aceste condiții, autorul urmează să specifice în nota informativă concordanța proiectului cu normele comunitare în vederea justificării proiectului.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

În nota informativă se menționează că „implementarea prevederilor prezentului proiect nu presupune careva cheltuieli din bugetul de stat”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.&n

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea entităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în acesta. În proiect nu au fost atestate norme care induc confuzie în stabilirea

procedurii de exercitare a atribuțiilor acestor entități.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

În nota informativă se menționează că „*proiectul actului normativ a fost elaborat în scopul promovării serviciilor publice electronice și creării condițiilor mai favorabile și mai accesibile prin oferirea posibilităților de obținere a semnăturilor electronice prin diferite instrumente accesibile tuturor cetățenilor*”.

Modificările propuse „oferă posibilitatea titularului certificatului cheii publice de a păstra cheia privată la prestatorul de servicii de certificare”. Astfel, se propune ca „*cheia privată să poată fi păstrată la prestatorul de servicii de certificare cu acordul titularului și utilizată de către prestator prin intermediul dispozitivului securizat de creare a semnăturii electronice la solicitarea exclusivă a titularului*”.

Cu referire la suficiența argumentării proiectului menționăm că în nota informativă nu sunt regăsite informații care ar stabili conformitatea proiectului cu standardele europene în domeniu.

În această ordine de idei menționăm că în prezent se află în proces de avizare și consultare publică proiectul legii privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere, proiect înregistrat cu număr unic 480/SIS/2020, care este elaborat de către Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, în calitate de organ competent, responsabil de elaborarea și promovarea politicii de stat și de exercitarea controlului în domeniul aplicării tuturor tipurilor de semnături electronice. Proiectul urmărește alinierea legislației naționale în domeniul semnăturii electronice la normele europene. Astfel, proiectul urmărește realizarea armonizării legislației naționale cu Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE. În acest sens, autorul a întocmit și Tabelul de concordanță care a fost elaborat și completat conform propunerilor Centrului de armonizare a legislației și remis împreună cu proiectul actului normativ.

În aceste condiții, autorul urmează să specifice în nota informativă concordanța proiectului înaintat cu normele comunitare în vederea justificării proiectului.

30.10.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim CURMEI, Inspector principal

